Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diploması Yeterlilik Tür Belirleyici Formu

Yeterlilik Tür Belirleyicisi Formu

Yeterlilik Türü Adı	Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diploması			
Yeterliliği Veren Kuruluş (Sorumlu Kurum)	Milli Eğitim Bakanlığı			
Yönelim	Genel: X	Akademik:	Meslekî: X	
Seviye	TYÇ:	4	AYÇ:	4
Sınıflandırma	ISCO:	3a, 3b	ISCED (2013):	011
Kategori	Ana: X	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi	Süre	4 Yıl		
	Kredi	242 Kredi (MKTS)*		
Program Profili	Mesleki ve teknik ortaöğretim programları tüm okul türlerinde çeşitli alanlar ve bu alanların altındaki dallarda sunulmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim programları, Mesleki Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri'nde ve Mesleki Eğitim Merkezleri'nde sunulmaktadır. Bu eğitim okullarında/kurumlarında 9'uncu sınıfta mesleki alan eğitimi, 10'uncu,11'inci ve 12'nci sınıflarda ise dal eğitimi verilir. Ayrıca Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinin Anadolu Meslek Programı 12'inci sınıfında işletmelerde mesleki eğitim yapılmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri'nin Anadolu Teknik Programında ise işletme eğitimi tatil dönemlerinde staj şeklinde yapılmaktadır. Her iki programda da akademik yetkinliklerin arttırılması veya sertifikaya götüren seçmeli meslek dersleri için yeterince seçmeli ders saatleri bulunmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının/kurumlarının tümünde öğrencileri ortak bir genel kültür vererek mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamayı, bedeni, zihni, ahlakî, manevi, sosyal ve kültürel nitellikler yönünden geliştirmeyi, demokrasi ve insan haklarına saygılı olmayı, çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlamayı amaçlayan ortak derslere tüm haftalık ders çizelgelerinde yer verilmektedir. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı; Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri, Mesleki Eğitim Merkezleri eğitim süresi 4 yıl olup bu eğitim kurumlarında, işbirliği protokolleri ve ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenen okullarda hazırlık sınıfı açılarak bu süre hazırlık sınıfı ile birlikte 5 yıla çıkmaktadır.			
Öğrenme Ortamı	Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diplomasına ulaştıran eğitim programları; Meslekî ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Meslekî Açık Öğretim Liselerinde örgün olarak sunulmaktadır. Ayrıca; eğitim süresince zorunlu staj uygulaması ile beceri eğitiminin bir kısmı da iş yerinde sunulmaktadır.			
Öğrenme Kazanımları	• Öğrenme alanıyla ilgili kuram, kavram, terim ve olguları açıklar. • Farklı ortamlarda yazılı ve sözlü olarak kendini yetkin bir şekilde ifade eder. • Ülke ve dünya tarihi ile ilgili sahip olduğu bilgileri güncel olaylarla ilişkilendirerek yorumlar. • Yaşadığı bölgeden başlayarak ülkemiz ve dünya ile ilgili sahip olduğu coğrafi			

	bilgileri günlük yaşantısında kullanır. • Farklı ortamlarda karşılaşılan problemlere matematiksel düşünme tarzını, ilkelerini ve işlemlerini kullanarak çözüm üretir. • Fen bilimlerinde edindiği bilgi ve becerileri etkin bir şekilde kullanır. • Yabancı dil bilgi ve becerisini kullanarak dünyadaki gelişme ve değişmeleri izler. • Dâhil olduğu faaliyetlerde toplumsal, bilimsel, kültürel, etik, insani ve manevi değerlere uygun davranır. • Sağlıklı yaşam ve spor ile ilgili kazandığı temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları günlük hayatında bilinçli bir şekilde uygular. • Öğrenme alanında edindiği bilgileri kullanarak karşılaştığı farklı durumları analiz eder ve yorumlar. • Eğitim alanıyla ilgili temel düzeydeki bir etkinliği bağımsız olarak yürütür. • Görevlerini yerine getirirken yürüttüğü faaliyetlerle ilgili tam sorumluluk alır. • Bilgi ve iletişim teknolojilerini her tür ortam ve faaliyette etkin olarak kullanır. • Yaratıcı ve eleştirel düşünme becerisini kullanarak çeşitli projeler geliştirir. • Sahip olduğu genel kültür bilgisini sosyal hayatına yansıtır. • Öngörülebilir ancak değişime açık ortamlarda mesleki faaliyetleri uygulayarak ürün/hizmet üretir. • Yürüttüğü mesleki faaliyetlerle ilgili kuram, kavram, terim, olgu ve süreçleri açıklar. • Sorumluluğu dâhilindeki mesleki faaliyetlere ilişkin verileri analiz ederek sonuçlarını değerlendirir. • Mesleği ile ilgili çalışma ortamını organize eder. • Mesleki faaliyetler için gerekli olan uygun süreç ve yöntemlere karar verir. • Kullanılacak uygun ekipman, araç-gereç ve malzemeyi belirler. • Mesleki faaliyetlere ilişkin karmaşık işlemleri ve yöntemleri sistematik bir biçimde uygular. • Mesleki faaliyetlerde öngörülebilir ancak değişime açık ortamlarda ortaya çıkan problemlere çözüm üretir. • Görev alanına giren faaliyetlerin planlama ve organizasyonunu yapar. • İş yerinde gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alır. • İş yerinde çevre koruma prosedürlerini yerine getirir. • Mesleki faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürün/hizmetlerin niteliğinin iyileştirilmesine yönelik tedbirler alır. • Mesleki bilgi ve becerilerini gerektiğinde birlikte çalıştığı kişilere aktarır. • Mesleği ile ilgili yenilik ve gelişmeleri takip eder. • Öğrenme ihtiyaçlarını karşılar ve ileriye yönelik öğrenme hedeflerini rehber eşliğinde belirler.
Anahtar Yetkinlikler	Aşağıda sıralanan anahtar yetkinliklere orta-iyi düzeyde sahiptir. • İyi düzeyde okuma yazma yetkinliği • Orta düzeyde çoklu dil yetkinliği • İyi düzeyde matematiksel yetkinlik ve bilim, teknoloji ve mühendislikte yetkinlik • İyi düzeyde dijital yetkinlik • İyi düzeyde kişisel, sosyal ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği

	• İyi düzeyde vatandaşlık yetkinliği • İyi düzeyde girişimcilik yetkinliği • İyi düzeyde kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri	Ölçme ve değerlendirmeye ilişkin uygulamalar; öğretim programları ve Millî Eğitim bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yer alan esaslara göre yapılmaktadır. **1. Öğretim Programlarının Öngördüğü Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Uygulamalar:** Öğretim programları, öğrenciyi merkeze alana, bireysel farklılıkları dikkate alan bir anlayışla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda programın önemli ögelerinden biri olan ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerinde de programda benimsenen anlayışa uygun olarak her bir öğrencinin bilgi, beceri ve tutumlarının farklı olduğu gerçeğinden hareketle çok çeşitli yöntem ve teknikler bulunmaktadır. Genel olarak; öğrenme ürününü/sonucunu ölçen geleneksel yöntemlerinin/tekniklerinin yanı sıra öğrenme süreci içinde öğrencinin kendi gelişimini sürekli izlemeye, düzenli bilgi toplamaya odaklanan alternatif yöntemler/teknikler kullanılmaktadır. Bunlar: **A. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri/Teknikleri (Sonuç Odaklı)** ➢ Çoktan Seçmeli testler ➢ Doğru Yanlış Soruları ➢ Tamamlama (Boşluk Doldurma) Soruları ➢ Kısa Cevaplı Sorular ➢ Uzun Cevaplı Sorular **B. Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri/Teknikleri (Süreç Odaklı)** ➢ Kavram Haritaları ➢ Portfolyo (Öğrenci Ürün Dosyaları) Değerlendirme ➢ Proje/Araştırma ➢ Grup ve/veya Akran Değerlendirmesi ➢ Öz Değerlendirme ➢ Yapılandırılmış Grid ➢ Gözlem ve Görüşme ➢ Dereceli Puanlama Araçları (Rubric) ➢ Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

	➢ Kelime İlişkilendirme ➢ Açık Uçlu Sorular **1. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Yer Alan Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Esaslar:** Öğrencilerin gelişimlerine yönelik uygulanan ölçme ve değerlendirme esaslarına ilişkin hususlar Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde yer almaktadır. Buna göre, ders yılı, ölçme ve değerlendirme bakımından birbirini tamamlayan iki dönemden oluşur. Öğrencilerin durumunu belirlemeye yönelik faaliyetler, ders ve etkinliklere katılım ile performans çalışmalarından oluşur. Öğrencilerin başarısının belirlenmesinde, eleştirel ve yaratıcı düşünme, araştırma, sorgulama, problem çözme ve benzeri becerileri ölçen araç ve yöntemlere önem verilir. Kaynaştırma yoluyla eğitim öğretimlerine devam eden öğrencilere yönelik ölçme değerlendirmede ise Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ve Zenginleştirilmiş Eğitim programı (ZEP) esas alınır. Öğrencilerin başarısının ölçülmesinde; geçerlik, güvenirlik ve kullanışlılık özellikleri açısından uygun ölçme araçları kullanılır. Ölçme aracının özelliğine göre cevap anahtarı, dereceli puanlama anahtarı ya da kontrol listeleri hazırlanır ve kullanılır. Bunlarla birlikte öğrencilerin başarısı; öğretim programında yer alan öğrenme kazanımları esas alınarak dersin özelliğine göre yazılı ve uygulamalı sınavlar, performans ve proje çalışmalarından alınan puanlara göre tespit edilir. Bu çalışmalar 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Puan değerleri ve Dereceler aşağıdaki gibidir. Puan Değerleri ve Dereceleri: **Puan** / **Derece** **85,00-100** Pekiyi **70,00-84,99** İyi **60,00-69,99** Orta **50,00-59,99** Geçer **0-49,99** Geçmez
Kalite Güvencesi	Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğunda, ortaöğretim kurumlarınca ilgili mevzuat doğrultusunda aşağıda açıklandığı şekilde sağlanmaktadır. Öğretim Programlarının Hazırlanması ve Onaylanması: Öğretim programları, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından hazırlanan Ulusal Meslek Standartları temel alınarak, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığı tarafından hazırlanır. Taslak programlar, ilgili sektör ve üniversitelerin görüşüne sunulur. Görüş sonrası oluşturulan taslak program, Talim ve Terbiye Kurulu onayına sunulur. Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile program onaylanır ve internet sayfasında yayınlanır. Öğretim programları, Ulusal Meslek Standartlarının güncellenmesi ve/veya yeniden hazırlanması durumunda bir yıl içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından güncellenir. Ayrıca, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü sektör istişare toplantılarında sektör taleplerini programlara yansıtır. Taslak öğretim programları; öğretmen, yönetici ve üniversitelerin program geliştirme anabilim dallarında görev yapan öğretim üyeleri işbirliğinde hazırlanarak ulusal düzeyde yöneticiler, öğretmenler, veliler ile üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine sunulur. Gelen görüş ve öneriler; bilimsellik, güncellik gibi objektif kriterler çerçevesinde

değerlendirilerek programlara yansıtılır. Öğretim programları Talim ve Terbiye Kurulu'nun uygun görüşü üzerine Bakan onayı sonrası yürürlüğe girer.

Ölçme-Değerlendirme:

- ✓ Her bir yeterliliğe yönelik ölçme ve değerlendirme araçlarının geçerli, güvenilir ve yeterliliğin özellikleriyle uyumlu olduğuna ilişkin kanıtlar mevcuttur,
- ✓ Personel ve öğrencilerin etkili ölçme ve değerlendirme süreçlerinden geçmeleri için yeterli ve uygun kaynaklar mevcuttur,
- ✓ Öğrenciler için itiraz hakları da dâhil olmak üzere, ölçme ve değerlendirmelere yönelik düzenlemeler açık ve net bir şekilde yapılmıştır. Personelde, tüm prosedürleri bilir ve uygular,
- ✓ Değerlendiriciler; öğrencilerin yetkinliğini doğru ve tarafsız bir şekilde, mesleki standartlara göre değerlendirir ve karara bağlar.
- ✓ Değerlendirme kanıtları mevcuttur, öğrenci çalışmalarının kanıtı ve değerlendirilmesi doğrulama için saklanır.

Ayrıca, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin sınavlar ve sınıf geçme başlıkları altındaki ilgili maddelerde yer alan hükümler doğrultusunda öğrenme kazanımları dikkate alınarak yapılmaktadır. Değerlendirme süreçleri ile öğrenci başarılarının kanıtları güvenli biçimde saklanmaktadır. Tüm kayıtları, maarif müfettişleri, kalite tetkikçileri ve performans değerlendirme komisyonu tarafından incelenmesi için arşivlenir.

Belgelendirme:

Belgelendirme için yapılan değerlendirme, yeterliliğin gerektirdiği standartlara öğrencinin ulaştığını onaylayabilir niteliktedir.

- ✓ Kaynaklar; sunulan yeterliliğe, öğrencilerin sayısına, ihtiyaçlarına ve sunulma şekline uygundur.
- ✓ Öğrenci çalışmaları, yeterlilik için gerekli standartlara uygun bir şekilde değerlendirilir.
- ✓ Öğrencilerin çalışmaları, başarı kayıtları, değerlendirme kararlarının kayıtları ve iç doğrulama kayıtlarının kanıtı yönetmeliğin gerektirdiği doğrultuda muhafaza edilmektedir.
- ✓ Değerlendiriciler, alanında nitelikli ve deneyimlidir.
- ✓ Değerlendirme kararlarına karşı etkili ve erişilebilir bir itiraz sistemi mevcuttur.

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin sınavlar ve sınıf geçme başlıkları altındaki ilgili maddelerde yer alan hükümler doğrultusunda ölçme değerlendirme sürecinde başarılı olanlara Meslekî teknik eğitim lise diploması düzenlenir.

Öz Değerlendirme:

- Öz değerlendirme, Bakanlık tarafından hazırlanan rehber doğrultusunda **yılda 1 kez** gerçekleştirilir.
- Öz değerlendirme sonucunda eğitim kurumları tarafından yılda 1 defa öz değerlendirme raporu ile iyileştirme ve geliştirme faaliyetlerine ilişkin eylem planları oluşturulur. Rapor ve eylem planı oluşturulurken eğitim

	kurumlarının süreçlerinin belirli yöntem ve teknikler kullanarak, belirlenen standartlar doğrultusunda sistematik bir yaklaşımla değerlendirilmesi hedeflemektedir. Dış Değerlendirme: • Dış değerlendirme ekipleri, dış değerlendirme programı, Milli Eğitim Bakanlığı **Kalite Üst Kurulu** tarafından belirlenir • Dış değerlendirme ekipleri dış değerlendirme yapmak üzere eğitim almış ve **Kalite Üst Kurulu** tarafından görevlendirilen merkez ve taşra birimlerinde görev yapan, öğretmenler, yönetici personel veya sektör temsilcilerinden oluşur. • Dış değerlendirme ekiplerine verilecek eğitimler (Dış Değerlendirici Eğitimi) Kalite Üst Kurulu'nun sekretarya hizmetlerini yürüten Strateji Geliştirme Başkanlığı Ar-Ge, Kalite ve İzleme Daire Başkanlığı tarafından düzenlenir. • Dış değerlendirme faaliyetleri, Kalite Üst Kurulu'nun belirlediği takvim doğrultusunda her eğitim kurumu için 5 yıl içerisinde en az bir defa gerçekleştirilir. Düzenli Gözden Geçirme: • Dış değerlendirme sürecini ve dış değerlendirmeyi gerçekleştiren ekibin belli periyotlarla (3 yılda bir) değerlendirilmesi kurumların bağlı bulunduğu genel müdürlükler tarafından yapılır. **Bilgi Yönetim Sistemleri:** Elektronik Belge Yönetim Sistemi, MEB internet sayfası, e-okul, MEBBİS **Geri Bildirim Mekanizmaları:** Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER), MEBİM İletişim Merkezi, Çalıştaylar, Seminerler, Öneri, İtiraz ve Şikâyetler, Denetimler, İdari Faaliyet Raporları, Performans Programı Bakanlık düzeyinde;
Giriş Şartları	Temel eğitimden ortaöğretime geçiş ve yerleştirme ile ilgili iş ve işlemler önceden hazırlanan mevzuat doğrultusunda yapılmaktadır. Buna göre merkezi yerleştirme, merkezi sınavla öğrenci alan eğitim kurumlarına tercihler doğrultusunda merkezi sınav puanı üstünlüğüne göre, yerel yerleştirme ise okulların türü, kontenjanı, öğrencilerin ikametgâh adreslerine göre oluşturulan ortaöğretim kayıt alanı ile öğrencilerin ikamet adresleri, tercih önceliği, ortaokul başarı puanları gibi kriterler göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmektedir. Yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullara yerleştirme işlemi, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen ortaöğretim kurumlarına, açıklanan kontenjanlara göre gerçekleştirilmektedir. Yerleştirme işlemleri, okulun bağlı bulunduğu Genel Müdürlük ile il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda Bakanlığımızca yürütülmektedir. Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diplomasına yönelik öğretim programlarına kaydolmak için ortaokulu bitirmiş ve öğretim yılının başlayacağı tarihte 18 yaşını bitirmemiş olma şartı aranır. Yaş şartını taşımayan öğrencilerin örgün ortaöğretim kurumlarına kayıtları yapılmaz. Kayıtlar, öğrencinin e-Okul sistemi veya denklik belgesindeki bilgilerine göre yapılır. Kayıt yaptıracak öğrencilerin sağlık durumlarının ilgili mesleğin öğrenimine elverişli olması gerekir. Bu durum, alana geçiş sürecinde, programın özelliğine göre gerektiğinde,

	sağlık/sağlık kurulu raporuyla belgelendirilir. Evli olanların kayıtları yapılmaz, öğrenci iken evlenenlerin okulla ilişiği kesilerek kayıtları Açık Öğretim Lisesine veya Meslekî Açık Öğretim Lisesine gönderilir. Okulların nakil ve geçiş şartlarının taşınması hâlinde Açık Öğretim Lisesi veya Meslekî Açık Öğretim Lisesinden örgün ortaöğretim kurumlarına ders kesiminden yeni öğretim yılının başlangıcına kadar geçen süre içerisinde, örgün ortaöğretim kurumlarından Açık Öğretim Lisesi veya Meslekî Açık Öğretim Lisesine ise bu okulların kayıt dönemlerinde öğrenci kayıtları yapılır. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin kayıtlarında Millî Eğitim Müdürlüklerince gerekli tedbirler alınır.
Yeterliliği Kazanma Şartları	Eğitim ve öğretim süresince tüm sınıflardaki dersleri başarıyla (100 tam puan üzerinden asgari 50 puan) tamamlayan ve mezun olacak duruma gelen öğrencilere e-Okul sistemindeki kayıtlar esas alınarak diploma düzenlenir.
İlerleme İmkânları	İlgili öğrenme ve/veya meslek alanında; Ön Lisans Diplomasına (Seviye 5), Lisans Diplomasına (Seviye 6) ulaştıran programlara sınavla geçiş yapabilir. Meslekî ve Teknik Lise Diplomasına sahip bireylerin, ortaöğretimde okudukları programla ilgili ön lisans programlarına yerleşmelerinde, merkezi sınavlardan almış oldukları puanlara ilave edilecek, ortaöğretim başarı puanına eklenecek katsayı Yükseköğretim Kurulu tarafından 0,06 olarak belirlenmiştir. Lisans düzeyinde ise ilgili meslek alanı mezunların tercih edebildikleri M.T.O.K. bölümlerinde OBP (ortaöğretim başarı puanları) 0,12 ile çarpılır, ek puanlı hesaplanır. Alanlarında ilerlemeleri desteklenir.
Yeterliliğin Yasal Dayanağı	1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu 3308 Sayılı Meslekî Eğitim Kanunu Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi